

АВТОРСЬКЕ ПРАВО У БІБЛІОТЕЦІ

(Авторське право: що треба знати бібліотекарю)

*Олексій Васильєв , к.т.н., патентний повірений,
Директор Асоціація «Інформатіо-Консорціум»
Вікторія Чьочь, , к.т.н., патентний повірений,
Інформатіо, тов*

Асоціація «Інформатіо-Консорціум»

- ❖ Консалтинг з питань створення та використання електронних інформаційних ресурсів
- ❖ Менеджмент ліцензій доступу до електронних ресурсів
- ❖ Програми відкритого доступу до інформації
- ❖ Впровадження відкритого програмного забезпечення у бібліотеках
- ❖ **Програми з проблем авторського права у інформаційно-бібліотечних установах**

Что такое авторское право и как с ним “бороться”?

Авторське право не є грою

~~Simon says ...~~

«ЧТИТЕ Уголовный КОДЕКС»

Остап Бендер

Цей семінар проводиться в рамках проекту ГО **«Асоціація «Інформатіо-Консорціум»**, що спрямований на заохочення і забезпечення дотримання більш високих стандартів у галузі прав інтелектуальної власності в Україні і включає

- переклад та публікацію **довідника «Авторське право для бібліотекарів»**, поширення друкованих копій серед членів Української бібліотечної асоціації
- створення електронної версії видання на вікі-сервері Асоціації «Інформатіо-Консорціум» та elFL.net
- проведення семінарів з проблем авторського права для бібліотекарів публічних, університетських, спеціалізованих бібліотек у різних містах України

Проект виконується за фінансової грантової підтримки Посольства США в Україні та у співпраці з консорціумом elFL.net

Підручник

«Авторське право для бібліотекарів»

це спільний проект

- Центру Беркмана «Інтернет і суспільство» (*Berkman Center for Internet & Society*) при Гарвардському університеті <https://cyber.law.harvard.edu>
- Консорціуму eIFL («Електронна інформація для бібліотек»), до якого входять бібліотеки з 50 країн Африки, Азії та Європи <http://www.eifl.net>

Метою проекту є забезпечення бібліотекарів у країнах, що розвиваються, і країнах з перехідною економікою інформацією з авторського права

Підручник

«Авторське право для бібліотекарів»

- Модуль 1: Авторське право і суспільне надбання
- Модуль 2: Міжнародні рамки
- Модуль 3: Що захищається Законом про авторське право
- Модуль 4: Права, винятки та обмеження
- Модуль 5: Управління правами
- Модуль 6: Творчі підходи та альтернативи
- Модуль 7: Правозастосування та механізм забезпечення
- Модуль 8: Традиційне знання
- Модуль 9: Приклади активної діяльності

Довідник

«Авторське право для бібліотекарів»

- <http://wiki.informatio-consortium.net>
  - > Довідкові матеріали для бібліотечних працівників
    - >> «Авторське право для бібліотекарів»
- <http://vle.informatio-consortium.net>

Навчальний курс «Авторське право для бібліотекарів» (Гостьовий доступ - Пароль: “uba”)

<http://www.eifl.net/resources/copyright-librarians-english>

Copyright for Librarians (English)

"Copyright for Librarians" (CFL) is an online open curriculum on copyright law that was developed jointly with Harvard's Berkman Center for Internet and Society

Home > Resources > Copyright for Librarians (English) [NEXT RESOURCE →](#)

ABOUT THE RESOURCE

TYPE:	CURRICULUM
DATE:	MARCH 2010
DOCUMENT LANGUAGE:	ENGLISH
OTHER LANGUAGES:	CHINESE , FRENCH , RUSSIAN , POLISH , MOLDOVAN , ARABIC , SERBIAN , SPANISH

"Copyright for Librarians" (CFL) is an online open curriculum on copyright law that was developed jointly with Harvard's Berkman Center for Internet and Society.

The goal is to provide librarians in developing and transition countries with information concerning copyright law. More specifically, it aspires to inform librarians concerning copyright law in general; the aspects of copyright law that most affect libraries; and how librarians in the future could most effectively participate in the processes by which copyright law is interpreted and shaped.

Launched in 2010, the curriculum is available online in multiple languages and formats.

This site uses cookies. By clicking "GOT IT" you are agreeing to our use of cookies. [GOT IT](#) [FIND OUT MORE](#)

- Що Вам подобається більше: GOOGLE чи Microsoft?
- Кого Ви поважаєте більше: Біла Гейтса або Аллу Пугачову?
- На чийй Ви стороні: видавців або читачів?
- У чому різниця між Elsevier та Springer? Яка компанія більше подобається?
- *(Відповідь будь-яка, але Авторське право всюди та вимагає уваги)*

Авторське право: ВИКЛИК бібліотекам

Ваші запитання ...

- Суспільство – Право власності – член суспільства
- Авторське право і видання книг нероздільні
- Авторське право виникає автоматично
- Авторське право = немайнові + майнові права

Авторське право: виклик бібліотекам

- ! Інтернет не інформаційна система, а телекомунікаційна (доставка і розповсюдження – «відтворення»)
- ! Витрати по доставці несе отримувач та “транспортний посередник”
- ! Інтернет існує близько 50 років (20 років WWW), авторське право – 300 років (1709)

Авторське право: виклик бібліотекам

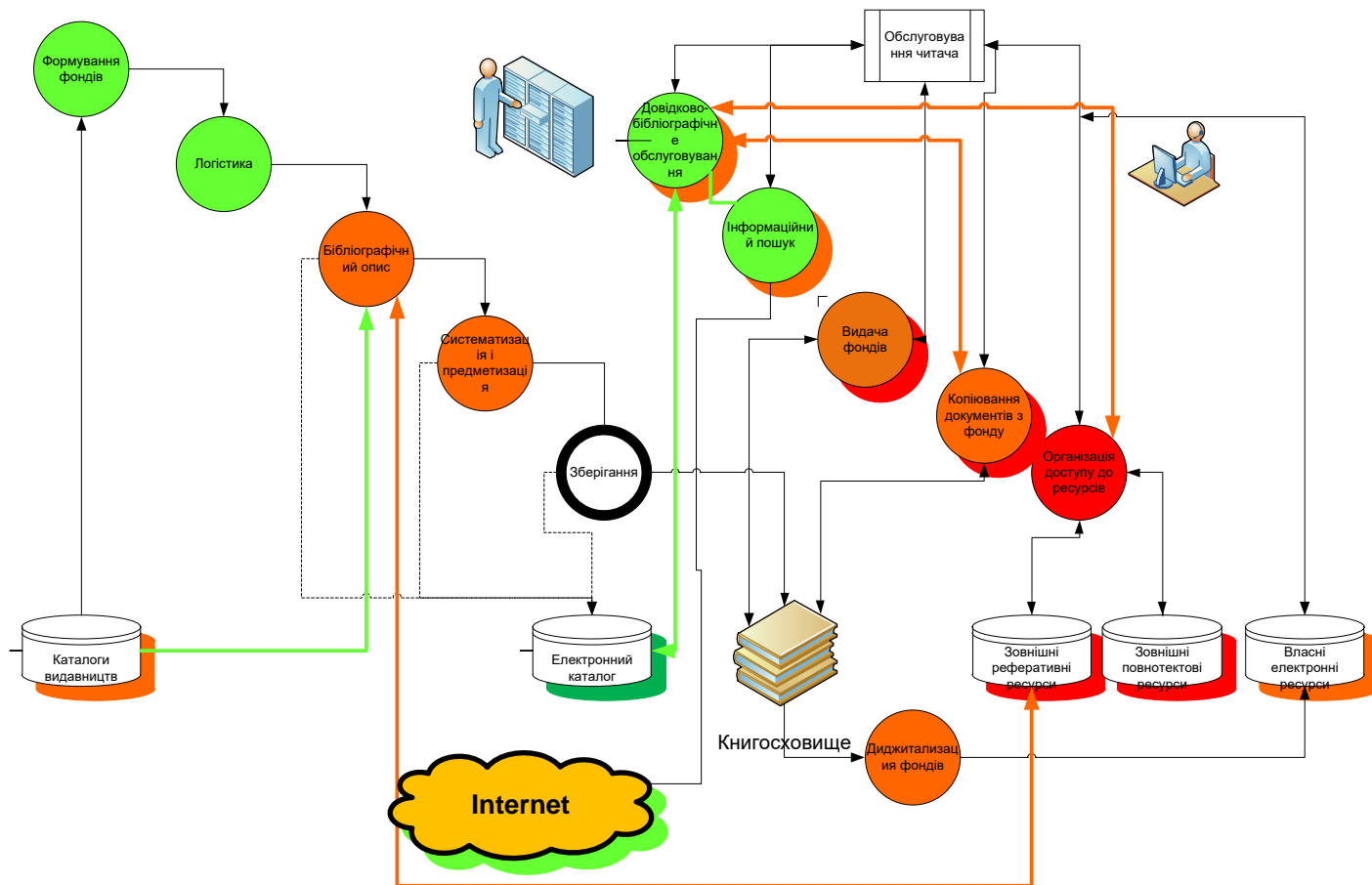

Баланс інтересів у бібліотечній сфері

(автор + видавець + бібліотекар + читач)

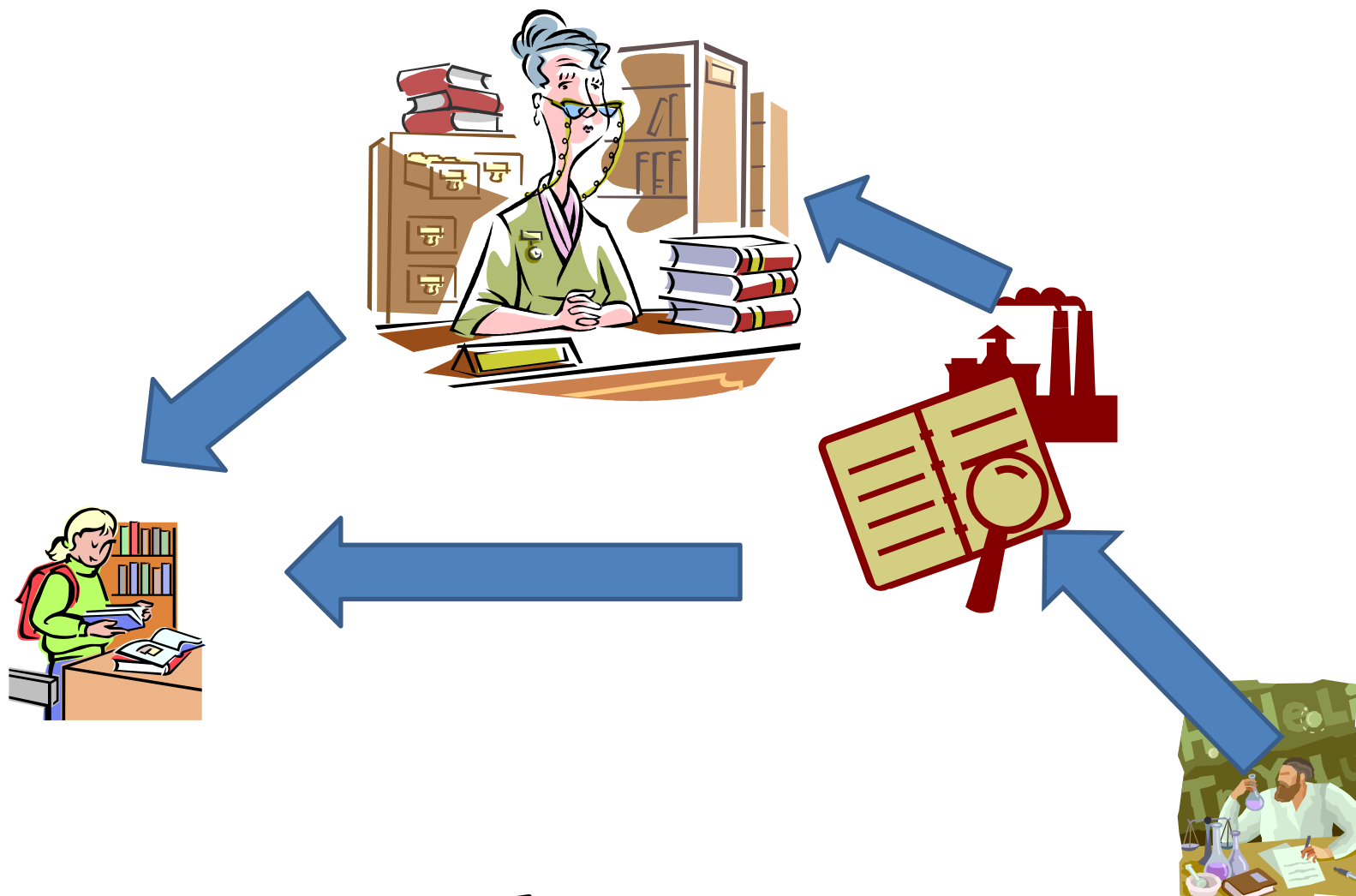
- Бібліотеки з моменту виникнення працюють з «об'єктами інтелектуальної власності» - об'єктами творчості
- Бібліотеки зацікавлені в існуванні видавців та читачів ОДНОЧАСНО
- Бібліотеки – заклад культури, ізба-читальня, книгозбірня, книгосховище, ...

Авторське право: **виклик** **бібліотекам**

Приклад схеми бібліотечних процесів (всі відтінки червоного пов'язані з авторським правом)

Бібліотека

Охорона / захист об'єктів інтелектуальної власності

- Діяльність, що напряду пов'язана з питаннями авторського права та суміжних прав (зони підвищеної уваги!):
  - Відтворення і розповсюдження текстових документів в електронній формі, або мультимедія інформації.
  - Створення Web-сайтів (в т.ч. програмне забезпечення, графіка, торговельні марки)
  - Створення і наповнення власних БД
  - Публічна демонстрація аудіо та відео творів
  - Платні послуги з використанням Об'єктів ІВ
  - Забезпечення доступу до електронних ресурсів

Авторське право : **виклик**
бібліотекам

ВИКЛИК АВТОРСЬКОМУ ПРАВУ З БОКУ БІБЛІОТЕК:

- ❖ Нічний абонемент
- ❖ Продаж електронного документу
- ❖ Електронний МБА
- ❖ Електронна репродукція (відтворення) видань
- ❖ Бази даних – репозитарії публікацій

Авторське право та Інтернет:
виклик бібліотекам

КОРОТКИЙ ОГЛЯД ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО АВТОРСЬКЕ ПРАВО

Декілька відомих фактів (I)

- Законодавство України, Законодавство Російської Федерації та Законодавчі системи інших країн **НЕ Є ІДЕНТИЧНИМИ**
- Діючі міжнародні договори, ратифіковані Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України.
- Законодавство змінюється у часі
- Охорона прав і захист прав дві різні категорії правової науки і практики

Декілька відомих фактів (II)

- Бернська конвенція «Про охорону літературних і художніх творів»
  - Принцип національного режиму : Країна учасниця надає громадянам інших країн ті ж авторські права, що й громадянам своєї країни
  - Принцип незалежності авторства: охорона авторських творів у кожній країні не залежить від їх охорони в інших країнах, в т.ч. у країні їх походження
  - Принцип автоматичності охорони – охорона настає автоматично, без спеціальної процедури реєстрації у момент появи твору у матеріальній формі
  - Принцип презумпції авторства

Декілька відомих фактів (III)

- Історично склалося дві групи систем авторського права – «Англо-американська система» (США, Великобританія) и «Європейська система» (Німеччина, Франція).
- Українська система авторського права розвивається на основі аналогій останньої.

Декілька відомих фактів (IV)

- 1993 - прийнято Закон України «Про авторське право та суміжні права»
- 2001-2003 – останні суттєві зміни у Законі
- 2003-2004 – прийнято Цивільний кодекс України (не відміняє ЗУ про авторське право)
- *Більшість цих дат випереджує епоху розквіту електронних книг та останніх концептуальних інновацій в Інтернеті*

Інтелектуальна власність

- Промислова власність
  - Винаходи / Корисні моделі
  - Промислові зразки
  - Торговельні назви (торгові марки)
  - ...
- Авторське право та суміжні права
  - Наукові твори, літературні твори, тощо
  - Виконання , постановки, фонограми ...

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

- **Цивільний кодекс України**

Введений в дію з 1.01.2004 р.

- Книга 4. Право інтелектуальної власності
- Книга 5. Zobовязальне право
  - Глава 75. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

- **Закони України:**

- Про авторське право і суміжні права
- Про охорону прав на знаки для товарів та послуг
- Про охорону прав на винаходи і корисні моделі
- ...

- **Міжнародні угоди та договори**

- **Укази Президента України**

- **Постанови Кабінету Міністрів України**

- **Відомчі правові та нормативні акти (ВІДОМСТВО ?)**

Авторське право

- Офіційний ВЕБ-портал Державної служби інтелектуальної власності

<http://www.sips.gov.ua>

- Державне підприємство "Українське агентство з авторських та суміжних прав"

<http://www.uacrr.kiev.ua>

Про бібліотеки і бібліоте... Цивільний кодекс України... Офіційний веб-портал Д...
sips.gov.ua
Середа, 22 Квітня 2015

Увійти Зареєструватися
Забули пароль?

ОФІЦІЙНИЙ ВЕБ-ПОРТАЛ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ УКРАЇНИ

Вітаємо!

Про ДСІВ | Плани та звіти | Нормативні і правові акти | Доступ до публічної інформації
Реагування на критику | Запобігання проявам корупції | Об'єкти промислової власності | Авторське право і суміжні права
Інформаційні ресурси | Державні реєстри | Дорадчі органи та робочі групи | Апеляційна палата
Громадська рада | Збори і держмити | Каталог послуг | Адміністративні послуги
Заходи | Корисні лінки | ДСІВ у ЗМІ

Консультації: державна реєстрація авторського права - (44) 498-37-08 (09; 10); промислова власність - (44) 254-38-13, 285-85-88.
Адміністративні послуги: авторське право та суміжні права - (44) 498-38-60 (61); 79-07, 79-08; промислова власність - (44) 285-85-88, 495-14-86, 254-38-13.

НОВИНИ

21.04.2015
Європейські експерти долучилися до аналізу відповідності українського законодавства вимогам Директиви ЄС

20 квітня 2015 року в Державній службі інтелектуальної власності України відбулася

21.04.2015
До уваги заявників!

28 квітня 2015 року Державна служба інтелектуальної власності України спільно з Державним підприємством «Український інститут промислової власності» проводить семінар на тему «Особливості проведення експертизи заявок

17.04.2015
Експерти ЄС формують навчальну програму для українських суддів

У Державній службі інтелектуальної власності України (ДСІВ) продовжуються зустрічі з представниками судової гілки влади України в

АКТУАЛЬНО

ДСІВ у Facebook
Запрошуємо відвідати нашу сторінку!

Столиця прийматиме Міжнародний форум

24 квітня 2015 року в Києві в готелі «Рамада Енкор Київ» за участі перших осіб держави відбудеться **Міжнародний форум по боротьбі з підробками та піратством** під патронатом Уряду України, присвячений Міжнародному дню інтелектуальної власності.

Загальне законодавство України у сфері інтелектуальної власності

- **Конституція України**
Кодекси України
  - Цивільний кодекс України
  - Кодекс України про адміністративні правопорушення (витяг)
  - Кримінальний кодекс України (витяг)
- ...
- **Закони України**
  - Про власність
  - Про інформацію
  - Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні
  - Про науково-технічну інформацію
  - Про захист інформації в автоматизованих системах
  - Про наукову і науково-технічну діяльність
  - Про видавничу справу
  - ...

Міжнародні договори та угоди в сфері інтелектуальної власності

- Всесвітня конвенція про авторське право
- Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів
- Договір BOIV про авторське право
- Угода про співробітництво в галузі авторського права і суміжних прав
- Угода про співробітництво по припиненню правопорушень в сфері інтелектуальної власності
- ...

Цивільний кодекс України

- Діє з 1.01.2004 г.
- **Книга 4. Право інтелектуальної власності**
  - Глава 35. Загальні положення про право інтелектуальної власності
  - Глава 36. Право інтелектуальної власності на літературні, художні та інші твори (авторское право)
  - Глава 37. Право інтелектуальної власності на виконання, фонограми, відеограми и програми (передачі) організацій мовлення (сміжні права)
- **Книга 5. Zobов'язальне право**
  - Глава 75. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

- *Введений в дію Постановою ВР N 3793-XII (3793-12) від 23.12.93 р.*

Зміни:

- *Законом N 75/95-ВР від 28.02.95*
- *Законом N 998-XIV від 16.07.99*
- *Редакція закону N 2627-III від 11.07.2001*
- *Законом N 850-IV від 22.05.2003*
- *Законом N 1294-IV від 20.11.2003*

Авторське право

- Виключення і обмеження авторського права
  - Ст.21 . Вільне використання твору із зазначенням імені автора
  - Ст.22 Вільне відтворення бібліотеками та архівами примірників твору репрографічним способом
  - Ст.23 Вільне відтворення примірників твору для навчання
  - Ст.24 Вільне копіювання, кодифікація і декомпіляція комп'ютерних програм
  - Ст.25 Вільне відтворення творів у особистих цілях

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 21. Вільне використання твору із зазначенням імені автора

Без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право), але з обов'язковим зазначенням імені автора і джерела запозичення, допускається:

- 1) використання цитат (коротких уривків) з опублікованих творів в обсязі, виправданому поставленою метою**, в тому числі цитування статей з газет і журналів у формі оглядів преси, якщо воно зумовлено критичним, полемічним, науковим або інформаційним характером твору, до якого цитати включаються; вільне використання цитат у формі коротких уривків з виступів і творів, включених до фонограми (відеограми) або програми мовлення;
- 2) використання літературних і художніх творів в обсязі, виправданому поставленою метою, як ілюстрацій у виданнях, передачах мовлення, звукозаписах чи відеозаписах навчального характеру;**
- 3) відтворення у пресі, публічне виконання чи публічне сповіщення попередньо опублікованих у газетах або журналах статей з поточних економічних, політичних, релігійних та соціальних питань чи публічно сповіщених творів такого ж самого характеру у випадках, коли право на таке відтворення, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення спеціально не заборонено автором;**
- 4) відтворення з метою висвітлення поточних подій засобами фотографії або кінематографії**, публічне сповіщення або інше публічне повідомлення творів, побачених або почутих під час перебігу таких подій, в обсязі, виправданому інформаційною метою;
- 5) відтворення у каталогах творів**, виставлених на доступних публіці виставках, аукціонах, ярмарках або у колекціях для висвітлення зазначених заходів, **без використання цих каталогів у комерційних цілях;**
- 6) видання випущених у світ творів рельєфно-крапковим шрифтом для сліпих;
- 7) відтворення творів для судового і адміністративного провадження в обсязі, виправданому цією метою;
- 8) публічне виконання музичних творів під час офіційних і релігійних церемоній, а також похоронів в обсязі, виправданому характером таких церемоній;
- 9) відтворення з інформаційною метою у газетах та інших періодичних виданнях, передача в ефір або інше публічне сповіщення публічно виголошених промов, звернень, доповідей та інших подібних творів у обсязі, виправданому поставленою метою;
- 10) відтворення твору в цілях і за умов, передбачених статтями 22-25 цього Закону.

Цей перелік вільного використання творів є вичерпним.

Закон України

«Про авторське право і суміжні права» (зміни 25/12/2015)

- **Стаття 21.** Вільне використання твору із зазначенням імені автора
  - 6) видання та відтворення випущених у світ творів рельєфно-крапковим шрифтом для сліпих та **аудіотворів (аудіодокументів, аудіокниг) з нанесенням спеціального цифрового формату для сліпих**, осіб з порушеннями зору та осіб з дислексією, розмітки для зручної навігації **з метою розповсюдження між інвалідами** по зору та осіб з дислексією, а також поповнення **бібліотечних фондів спеціалізованих бібліотек**, бібліотек навчальних закладів та центрів реабілітації для інвалідів і дітей інвалідів по зору, громадських організацій сліпих, підприємств, установ, організацій, де працюють інваліди по зору, **крім випадків прямого чи опосередкованого використання цих творів з комерційною метою**; { Пункт 6 частини першої статті 21 в редакції Закону N 927-VIII ([927-19](#)) від 25.12.2015 }

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 22. Вільне відтворення бібліотеками та архівами примірників твору репрографічним способом

Допускається без згоди автора або іншої особи, яка має авторське право, репрографічне відтворення одного примірника твору бібліотеками та архівами, діяльність яких не спрямована прямо або опосередковано на одержання прибутку, за таких умов:

- 1) у разі, коли відтворюваним твором є **окрема опублікована стаття та інші невеликі за обсягом твори чи уривки з письмових творів** (за винятком комп'ютерних програм і баз даних), з ілюстраціями чи без них, і **коли це відтворення здійснюється за запитами фізичних осіб за умови**, що:
  - а) бібліотека та архів мають достатньо підстав вважати, що такий примірник використовуватиметься з метою освіти, навчання і приватного дослідження;
  - б) відтворення твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру;
- 2) у разі, коли відтворення **здійснюється для збереження або заміни загубленого, пошкодженого та непридатного примірника даної бібліотеки чи архіву** або для відновлення загубленого, пошкодженого або непридатного примірника з фонду аналогічної бібліотеки чи архіву, а одержання такого примірника іншим шляхом неможливе, а також коли відтворення твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру.

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 23. Вільне відтворення примірників твору для навчання

Допускається без згоди автора чи іншої особи, яка має авторське право:

- 1) відтворення уривків з опублікованих письмових творів, аудіовізуальних творів як ілюстрацій для навчання за умови, що обсяг такого відтворення відповідає зазначеній меті;**
- 2) репрографічне відтворення навчальними закладами для аудиторних занять опублікованих статей та інших невеликих за обсягом творів, а також уривків з письмових творів з ілюстраціями або без них за умови, коли:**
  - а) обсяг такого відтворення відповідає зазначеній меті;**
  - б) відтворення твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру;**

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 24. Вільне копіювання, кодифікація і декомпіляція комп'ютерних програм

Стаття 25. Вільне відтворення творів у особистих цілях

1. **Допускається без дозволу автора (чи іншої особи, яка має авторське право) і без виплати авторської винагороди відтворювати виключно в особистих цілях або для кола сім'ї попередньо правомірно оприлюднені твори, крім:**
  - а) творів архітектури у формі будівель і споруд;
  - б) комп'ютерних програм, за винятком випадків, передбачених статтею 24 цього Закону;
  - в) репрографічного відтворення книг, нотних текстів і оригінальних творів образотворчого мистецтва, за винятком випадків, передбачених статтями 22 і 23 цього Закону;
2. Твори і виконання, зафіксовані у фонограмах, відеограмах, їх примірниках, а також аудіовізуальні твори та їх примірники **допускається відтворювати у домашніх умовах виключно в особистих цілях або для кола сім'ї без дозволу автора (авторів), виконавців, виробників фонограм, виробників відеограм, але з виплатою їм винагороди.** Особливості виплати винагороди у цьому випадку визначені статтею 42 цього Закону.

Не тільки авторське право...

- Дизайнерські рішення - патент на промисловий зразок (дизайн сайту, упаковка книги на CD / DVD ...)
- Технологічні рішення - патент на винахід, або корисну модель
- Назва видавництва, книжкової серії, періодичного видання, літературний герой - торговельна марка

1 СПОСІБ ОБРОБКИ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕДПЛАТІ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ

Деклараційний патент на корисну модель

| в кошик ☐ | патент не діє

(11) Номер патенту:	8204	(51) МПК (2006):	G06Q 30/00, G06Q 20/00
(21) Номер заявки:	u200501210	(72) Винахідник:	Власюк Ігор Станіславович (UA)
(22) Дата подання заявки:	10.02.2005	(73) Власник:	ЗАКРИТЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ВИДАВНИЦТВО "ЕКОНОМІЧНІ ВІДОМОСТІ" (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права:	15.07.2005		

Патент опубліковано 15.07.2005, бюл. № 7/2005

[детальніше...](#)

2 СПОСІБ РЕКЛАМИ

Деклараційний патент на корисну модель

| в кошик ☐ | патент не діє

(11) Номер патенту:	14809	(51) МПК (2006):	G09F 15/00, G09F 23/10 (2006.01)
(21) Номер заявки:	u200600774	(72) Винахідник:	Фельдман Борис (DE)
(22) Дата подання заявки:	27.01.2006	(73) Власник:	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО "ПЕРШИЙ МЕДІА ХОЛДИНГ" (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права:	15.05.2006		

Патент опубліковано 15.05.2006, бюл. № 5/2006

[детальніше...](#)

3 НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Патент на корисну модель

| в кошик ☐ | дію патента припинено, але може бути поновлено

(11) Номер патенту:	30696	(51) МПК (2006):	G09B 11/00
(21) Номер заявки:	u200711836	(72) Винахідник:	Круглов Віктор Володимирович (UA); Цепова Ірина Вікторівна (UA)
(22) Дата подання заявки:	26.10.2007	(73) Власник:	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ ВИДАВНИЦТВО "РАНОК" (UA)
(24) Дата, з якої є чинними права:	11.03.2008		

Патент опубліковано 11.03.2008, бюл. № 5/2008

[детальніше...](#)

Безопасный поиск

3 ОБКЛАДИНКА (ПАЛІТУРКА) ДО КНИЖКОВОЇ СЕРІЇ ВИДАНЬ «ЮРИДИЧНА БІБЛІОТЕКА»

в кошик ☐ | патент нечинний

(11) 7672	(72) Лазебний Леонід Леонідович (UA)	 1.1 детальніше...
(21) 2003030464	(73) Лазебний Леонід Леонідович (UA)	
(22) 24.03.2003		
(24) 15.07.2003		
(51) 19-04		

Опубліковано **15.07.2003**, бюл. № 7

150%

ВАЖЛИВО

- Поняття (визначення термінів)
- Норма закону (в рамках визначених термінів)
- Об'єкт та Суб'єкт до якого застосовуються норми
- Момент виникнення прав, відносин
- Строк дії, або момент припинення дії прав, відносин

Авторське право у бібліотеці

ВИКОРИСТАННЯ ПРАВА НА ТВОРИ

Закон України: Стаття 22. Вільне відтворення бібліотеками та архівами примірників твору **репрографічним** способом

Допускається без згоди автора або іншої особи, яка має авторське право, репрографічне відтворення одного примірника твору бібліотеками та архівами, діяльність яких не спрямована прямо або опосередковано на одержання прибутку, за таких умов:

- 1) у разі, коли відтворюваним твором є **окрема опублікована стаття та інші невеликі за обсягом твори чи уривки з письмових творів** (за винятком комп'ютерних програм і баз даних), з ілюстраціями чи без них, і **коли це відтворення здійснюється за запитом фізичних осіб за умови**, що:
  - а) бібліотека та архів мають достатньо підстав вважати, що такий примірник використовуватиметься з метою освіти, навчання і приватного дослідження;
  - б) відтворення твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру;
- 2) у разі, коли відтворення **здійснюється для збереження або заміни загубленого, пошкодженого та непридатного примірника даної бібліотеки чи архіву** або для відновлення загубленого, пошкодженого або непридатного примірника з фонду аналогічної бібліотеки чи архіву, а одержання такого примірника іншим шляхом неможливе, а також коли відтворення твору є поодиноким випадком і не має систематичного характеру.

- Діяльність, що напряду пов'язана з питаннями авторського права та суміжних прав (зони підвищеної уваги!):
  - Відтворення і розповсюдження текстових документів в електронній формі, або мультимедіа інформації.
  - Створення Web-сайтів (в т.ч. програмне забезпечення, графіка, торговельні знаки)
  - Створення і наповнення власних БД
  - Публічна демонстрація аудіо та відео творів
  - Платні послуги з використанням Об'єктів ІВ
  - Забезпечення доступу до електронних ресурсів

Авторське право : **виклик**
бібліотекам

Коли виникають питання авторського права?

- Використання інформаційних ресурсів
  - Придбаних (процес придбання)
  - Власних (створених, як службовий твір – для бібліотеки)
  - Вільних (публічний домент, відмова від майнових прав)
  - ...
- Створення інформаційних ресурсів
  - Трансформація фондів в електронну форму
  - Електронна бібліотека
  - Електронний архів *(в т.ч. Програмне забезпечення !)*
  - Інституційний репозитарій *(в т.ч. Програмне забезпечення !)*
  - ...

Цивільний кодекс України

Введен в действие с 1.01.2004 г.

- Книга 4. Право интеллектуальной собственности
  - Глава 35. Общие положения о праве интеллектуальной собственности
  - Глава 36. Право интеллектуальной собственности на литературное, художественное и другое произведение (авторское право)
  - Глава 37. Право интеллектуальной собственности на исполнение, фонограмму, видеogramму и программу (передачу) организации вещания (смежное право)
- Книга 5. **Зобов'язальне** право
  - Глава 75. Распоряжение имущественными правами интеллектуальной собственности

Цивільний кодекс України

Стаття 1107. Види договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності

1. Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності здійснюється на підставі таких договорів:
  - 1) ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
  - 2) ліцензійний договір;
  - 3) договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;
  - 4) договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;
  - 5) інший договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.
2. **Договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності укладається у письмовій формі.**
У разі недодержання письмової форми договору щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності такий договір є нікчемним.
Законом можуть бути встановлені випадки, в яких договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності може укладатись усно.

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 31. Передача (відчуження) майнових прав суб'єктів авторського права

1. Автор (чи інша особа, яка має авторське право) може передати свої майнові права, зазначені у статті 15 цього Закону, будь-якій іншій особі повністю чи частково. Передача майнових прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) оформляється авторським договором.
Майнові права, що передаються за авторським договором, мають бути у ньому визначені. **Майнові права, не зазначені в авторському договорі як відчужувані, вважаються такими, що не передані.**
2. Майнове право суб'єкта авторського права, який є юридичною особою, може бути передане (відчужене) іншій особі у встановленому законом порядку внаслідок ліквідації цієї юридичної особи - суб'єкта авторського права.

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 32. Передача права на використання твору

1. Автору та іншій особі, яка має авторське право, належить **виключне** право надавати іншим особам дозвіл на використання твору будь-яким одним або всіма відомими способами на підставі авторського договору.
Використання твору будь-якою особою допускається виключно на основі авторського договору, за винятком випадків, передбачених статтями 21-25 цього Закону.
2. Передача права на використання твору іншим особам може здійснюватися на основі авторського договору про передачу виключного права на використання твору або на основі авторського договору про передачу невиключного права на використання твору.
3. За авторським договором про передачу виключного права на використання твору автор (чи інша особа, яка має виключне авторське право) передає право використовувати твір певним способом і у встановлених межах тільки одній особі, якій ці права передаються, і надає цій особі право дозволяти або забороняти подібне використання твору іншим особам. При цьому за особою, яка передає виключне право на використання твору, залишається право на використання цього твору лише в частині прав, що не передаються.
4. За авторським договором про передачу невиключного права на використання твору автор (чи інша особа, яка має авторське право) передає іншій особі право використовувати твір певним способом і у встановлених межах. При цьому за особою, яка передає невиключне право, зберігається право на використання твору і на передачу невиключного права на використання твору іншим особам.
5. Право на передачу будь-яким особам невиключних прав на використання творів мають організації колективного управління, яким суб'єкти авторського права передали повноваження на управління своїми майновими авторськими правами.
6. Права на використання твору, що передаються за авторським договором, вважаються невиключними, якщо у договорі не передбачено передачі виключних прав на використання твору.

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 33. Договори на право використання творів

- 1. Договори про передачу прав на використання творів укладаються у письмовій формі. В усній формі може укладатися договір про використання (опублікування) твору в періодичних виданнях (газетах, журналах тощо).**
2. Договір про передачу прав на використання творів вважається укладеним, якщо між сторонами досягнуто згоди щодо всіх істотних умов (строку дії договору, способу використання твору, території, на яку поширюється передаване право, розміру і порядку виплати авторської винагороди, а також інших умов, щодо яких за вимогою однієї із сторін повинно бути досягнуто згоди).
Авторська винагорода визначається у договорі у вигляді відсотків від доходу, отриманого від використання твору, або у вигляді фіксованої суми чи іншим чином. При цьому ставки авторської винагороди не можуть бути нижчими за мінімальні ставки, встановлені Кабінетом Міністрів України.
- 3. Предметом договору про передачу прав на використання твору не можуть бути права, яких не було на момент укладання договору.**
4. Відповідні відомства і творчі спілки можуть розробляти примірні авторські договори (зразки авторських договорів).
- 5. Умови договору, що погіршують становище автора (його правонаступника) порівняно із становищем, встановленим чинним законодавством, є недійсними.**
6. За авторським договором замовлення автор зобов'язується створити у майбутньому твір відповідно до умов цього договору і передати його замовникові. Договором може передбачатися виплата замовником авторові авансу як частини авторської винагороди.
- 7. Умови договору, що обмежують право автора на створення майбутніх творів на зазначену у договорі тему чи у зазначеній галузі, є недійсними.**
- 8. Усі майнові права на використання твору, які передаються за авторським договором, мають бути у ньому визначені. Майнові права, не зазначені в авторському договорі як передані суб'єктом авторського права, вважаються такими, що не передані, і зберігаються за ним.**

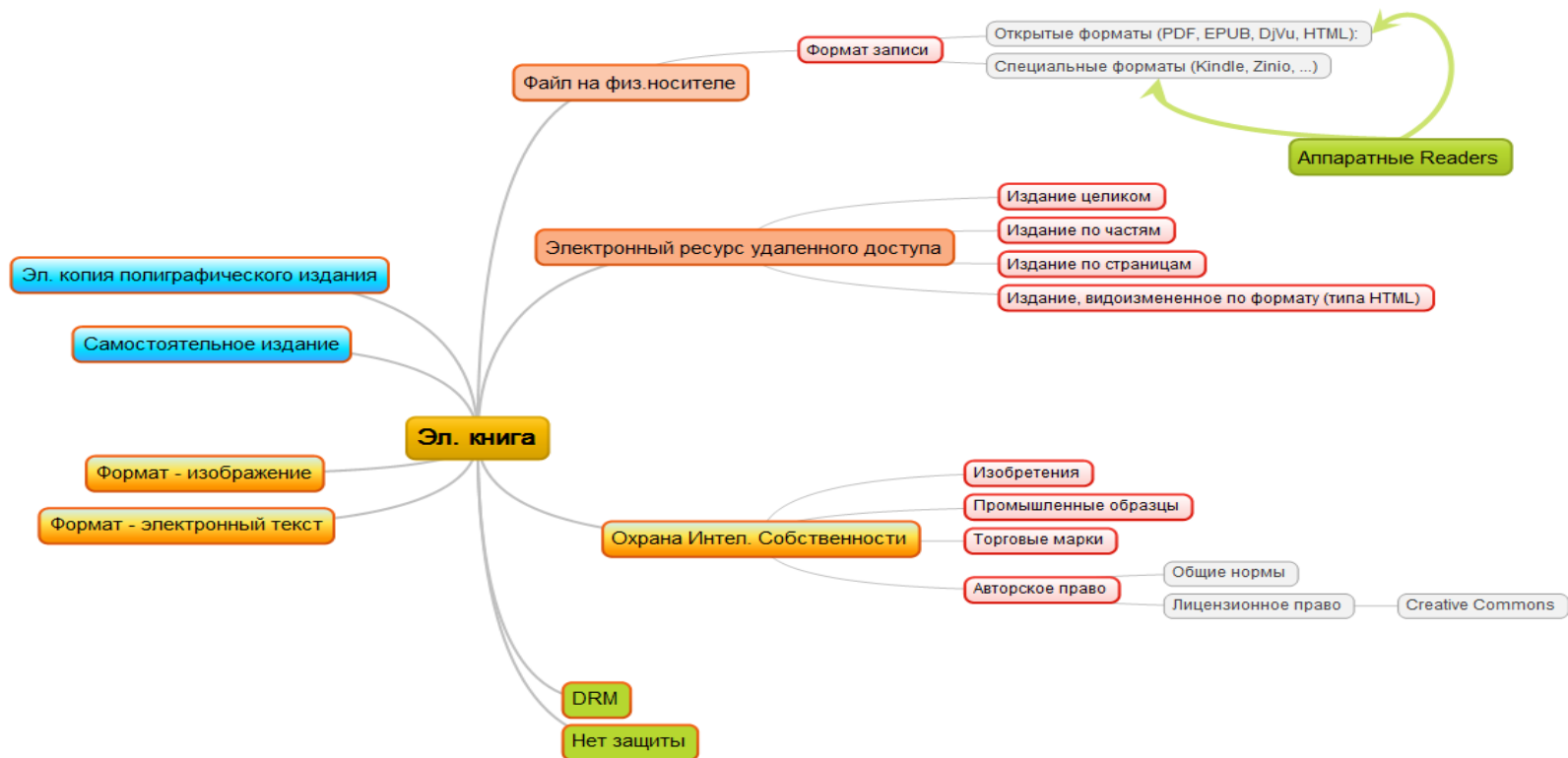
Кримінальний кодекс України

Стаття 176. Порухення авторського права і суміжних прав

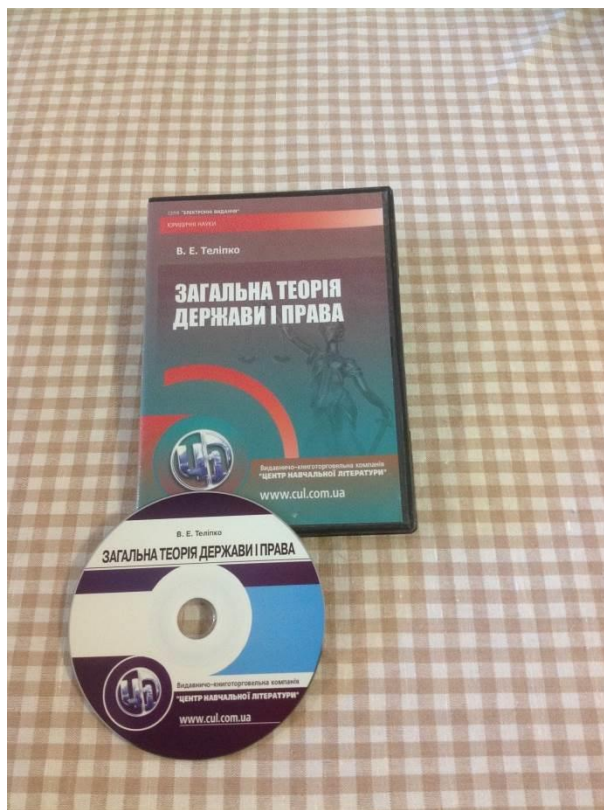
- 1. Незаконне відтворення, розповсюдження** творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних, а так само незаконне відтворення, розповсюдження виконань, фонограм, відеограм і програм мовлення, їх незаконне тиражування та розповсюдження на аудіо- та відеокасетах, дискетах, інших носіях інформації, або інше умисне порушення авторського права і суміжних прав, якщо це завдало матеріальної шкоди у значному розмірі, **-караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією всіх примірників творів**, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення.
  - 2. Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або завдали матеріальної шкоди у великому розмірі, - караються штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з конфіскацією всіх примірників творів**, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення.
  - 3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою з використанням службового становища або організованою групою, або якщо вони завдали матеріальної шкоди в особливо великому розмірі, - караються штрафом від двох тисяч до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від трьох до шести років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого та з конфіскацією всіх примірників творів**, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення.
- П р и м і т к а.** У статтях 176 та 177 цього Кодексу **матеріальна шкода вважається завданою в значному розмірі, якщо її розмір у двадцять і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, у великому розмірі - якщо її розмір у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а завданою в особливо великому розмірі - якщо її розмір у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.**

ЭЛЕКТРОННЫЕ КНИГИ В БИБЛИОТЕКЕ

Электронная книга: онтологическое дерево (частично)

Електронна книга видавничо-видавничої компанії «Центр учбової літератури»

- Теліпко В.Е. Загальна теорія держави і права. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 576 с.
- ISBN 978-966-364-929-0
- Библ. Описання приведенно тільки в PDF файлі.
- Спеціально оформленого тексту ліцензії немає. Тільки параграф в Інструкції користувача (файл на диску)

«Лицензия на электронную книгу»

Центра учебной литературы (ооо)

Оригінал (укр. мова)

- Всі права на текст книги, його фрагменти, рисунки, таблиці належать відповідним авторам, ТОВ «Центр учбової літератури» та іншим особам згідно укладених авторських договорів. **Будь-яким чином використовувати** текст книги, його фрагменти, рисунки, таблиці **можна тільки з письмової згоди власників** авторських прав. Неправомірне використання **предмету** авторського права **карається** законом.

Переклад (рос. мова)

- Все права на текст книги, его фрагменты, рисунки, таблицы принадлежат соответствующим авторам, ООО «Центр учебной литературы» и другим лицам в соответствии с заключенными авторскими договорами. **Каким-либо образом использовать текст книги**, его фрагменты, рисунки, таблицы **можно только с письменного согласия** владельцев авторских прав. Неправомерное использование **предмета** авторского права **карается** законом.

Електронне видання Книжної палати України

- Універсальна десяткова класифікація. Пер.з англ./Голов.ред.М.І.Сенченко; UDC Consortium, Кн. палата України. – К.: Кн. палата України, 2000. – 932 с. (библ. Описание издания 2000 г)
- **НА ДИСКЕ МЕТАДАНИХ (БИБЛИОГРАФИЧЕСКОГО ОПИСАНИЯ) НЕТ !**
- **ФОРМУЛИРОВОК ЛИЦЕНЗИОННЫХ ПРАВИЛ НЕТ!**

Електронне видання

- це електронний документ, який пройшов редакційно-видавниче опрацювання, має вихідні відомості і призначений для розповсюдження в незмінному вигляді

ДСТУ 7157-2010 «Інформація та документація. Видання електронні. Основні види та вихідні відомості»

ЕЛЕКТРОННЕ ВИДАННЯ - Сукупність декількох складових частин, кожна з яких є самостійним об'єктом авторського права:

- **Контент** (літературний твір) - автор (автори) контенту (письменник, поет), а також редактор, перекладач та ін;
- **програмний продукт**, за допомогою якого контент доноситься до читача і автором якого є програміст;
- **малюнки, ілюстрації, фотографії**, якими супроводжується текст і авторами яких є художник, дизайнер, фотограф і т.д .;
- **музичні твори**, які є аудіо супроводом і автором яких є композитор + суміжні права (виконавець, звукозапис та ін.)

Діяльність, безпосередньо пов'язана з питаннями авторського права і суміжних прав (ЗОНИ ПІДВИЩЕНОЇ УВАГИ!):

- Відтворення та розповсюдження текстових документів в електронній формі, або мультимедіа інформації.
- Створення Web-сайтів (у т.ч. програмне забезпечення, графіка, торгові знаки)
- Створення і наповнення власних БД
- Публічна демонстрація аудіо та відео творів
- Платні послуги з використанням Об'єктів ІС
- Забезпечення доступу до електронних ресурсів

«Лицензия на электронную книгу»

Центра учебной литературы (ооо)

Оригінал (укр. мова)

- Всі права на текст книги, його фрагменти, рисунки, таблиці належать відповідним авторам, ТОВ «Центр учбової літератури» та іншим особам згідно укладених авторських договорів. **Будь-яким чином використовувати** текст книги, його фрагменти, рисунки, таблиці **можна тільки з письмової згоди власників** авторських прав. Неправомірне використання **предмету** авторського права **карається** законом.

Переклад (рос. мова)

- Все права на текст книги, его фрагменты, рисунки, таблицы принадлежат соответствующим авторам, ООО «Центр учебной литературы» и другим лицам в соответствии с заключенными авторскими договорами. **Каким-либо образом использовать текст книги**, его фрагменты, рисунки, таблицы **можно только с письменного согласия** владельцев авторских прав. Неправомерное использование **предмета** авторского права **карается** законом.

Права читателя на использование электронного издания

Оригинал на англ. языке

Copyright of Thermal Science is the property of Society of Thermal Engineers of Serbia and

its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.

Перевод на рус. язык

Copyright Thermal Science является собственностью Society of Thermal Engineers of Serbia и

его содержание не может быть скопировано или распространено по электронной почте или через список рассылки без письменного разрешения х владельца авторских прав. Тем не менее, пользователи могут печатать, скачать, или по отправить на собственный адрес электронной почты статьи для индивидуального использования.

Лицензия = Право использования (воспроизведения, распространения)

- Лицензия «использование по подписке»
- Лицензия «индивидуальное использование»
- Лицензия «Использование в библиотеке»
- Лицензия «виртуального читального зала»
- Лицензия «Приобретение экземпляра электронного издания»
- Лицензия по схеме "Creative Commons"

Основні відомості про (cc)

- Creative Commons - неприбуткова організація, що має на меті сприяння створенню творчих матеріалів, доступних для використання та розповсюдження.
- Організація розробила і оприлюднила систему ліцензійних угод на об'єкти авторського права - Ліцензії Creative Commons (Creative Commons licenses). Ці ліцензії (залежно від ліцензії, обраної автором матеріалів), обмежують лише певні матеріальні авторські права
- Конкретна ліцензія позначається спеціальним кодом, який полегшує орієнтування користувача

Ліцензія «Із зазначенням авторства»

Ліцензія «Із зазначенням авторства»

Ця ліцензія дозволяє іншим поширювати, переробляти, виправляти і розвивати твір, навіть на комерційній основі, за умови зазначення автора твору. Це найбільш вільна ліцензія, з точки зору того, що можуть робити з твором користувачі

Ліцензія «Із зазначенням авторства - Копілефт»

- Attribution-Share Alike —

- **Ліцензія «Із зазначенням авторства -
Копілефт»**

- Ця ліцензія дозволяє іншим переробляти, виправляти і розвивати твір навіть у комерційних цілях за умови вказівки авторства та ліцензування похідних робіт на аналогічних умовах.
- Ця ліцензія «копілефт» -ліцензії. Всі нові твори, що відповідають такій ліцензії, будуть пропонувати аналогічну ліцензію, тому всі похідні твори буде дозволено змінювати і використовувати в комерційних цілях.

Лицензии CC: (примеры)
подробности на
<https://creativecommons.org/licenses/>

- Attribution (CC BY) - «Атрибуція»
- Attribution Share Alike (CC BY-SA) - «Атрибуція - На тих же умовах»
- Attribution No Derivatives (CC BY-ND) - «Атрибуція - Без похідних творів»
- Attribution Non-Commercial (CC BY-NC) - «Атрибуція - Некомерційне використання»
- Attribution Non-Commercial Share Alike (CC BY-NC-SA) - «Атрибуція - Некомерційне використання - На тих же умовах»
- Attribution Non-Commercial No Derivatives (CC BY-NC-ND) - Атрибуція - Некомерційне використання - Без похідних творів »

Чи потрібно боротися з авторським правом? – Ні, ...

- Грамотно використовувати зону суспільного надбання
- Грамотно використовувати зону обмежень та виключень авторського права
- Грамотно використовувати можливості Ініціативи відкритого доступу до інформації (та аналогів)
- Creative Commons – як модульна система ліцензій

ЗАПИТАННЯ?

Дякую!

Олексій Васильєв

к.т.н., патентний повірений України,

магістр інтелектуальної власності

Асоціація “Інформатіо-Консорціум”

Тел. +380(44)501-1295

vasyliev@informatio-consortium.net

<http://www.informatio-consortium.net>

ДЕТАЛІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Цивільний кодекс України

Стаття 418. Поняття права інтелектуальної власності

1. Право інтелектуальної власності - це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений цим Кодексом та іншим законом.
2. Право інтелектуальної власності становлять **особисті немайнові права інтелектуальної власності та (або) майнові права інтелектуальної власності**, зміст яких щодо певних об'єктів права інтелектуальної власності визначається цим Кодексом та іншим законом.
3. Право інтелектуальної власності є непорушним. **Ніхто не може бути позбавлений права інтелектуальної власності чи обмежений у його здійсненні**, крім випадків, передбачених законом.

Цивільний кодекс України

Стаття 420. Об'єкти права інтелектуальної власності

До об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, належать:

**літературні та художні твори;
комп'ютерні програми;
компіляції даних (бази даних);
виконання;
фонограми, відеограми, передачі (програми) організацій мовлення;**
наукові відкриття;
винаходи, корисні моделі, промислові зразки;
компонування (топографії) інтегральних мікросхем;
раціоналізаторські пропозиції;
сорт рослин, породи тварин;
комерційні (фірмові) найменування, торговельні марки (знаки для товарів і послуг), географічні зазначення;
комерційні таємниці.

Стаття 421. Суб'єкти права інтелектуальної власності

Суб'єктами права інтелектуальної власності є: **творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та (або) майнові права інтелектуальної власності** відповідно до цього Кодексу, іншого закону чи договору.

Цивільний кодекс України

Стаття 423. Особисті немайнові права інтелектуальної власності

1. Особистими немайновими правами інтелектуальної власності є:
  - 1) право на визнання людини творцем (автором, виконавцем, винахідником тощо) об'єкта права інтелектуальної власності;
  - 2) право перешкоджати будь-якому посяганню на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта права інтелектуальної власності;
  - 3) інші особисті немайнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.
2. **Особисті немайнові права інтелектуальної власності належать творцеві об'єкта права інтелектуальної власності.** У випадках, передбачених законом, особисті немайнові права інтелектуальної власності можуть належати іншим особам.
3. **Особисті немайнові права інтелектуальної власності не залежать від майнових прав інтелектуальної власності.**
4. **Особисті немайнові права інтелектуальної власності не можуть відчужуватися (передаватися),** за винятками, встановленими законом.

Цивільний кодекс України

Стаття 424. Майнові права інтелектуальної власності

1. Майновими правами інтелектуальної власності є:
  - 1) **право на використання** об'єкта права інтелектуальної власності;
  - 2) **виключне право дозволяти використання** об'єкта права інтелектуальної власності;
  - 3) **виключне право перешкоджати неправомірному використанню** об'єкта права інтелектуальної власності, в тому числі **забороняти таке використання**;
  - 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.
2. Законом можуть бути встановлені **винятки та обмеження** в майнових правах інтелектуальної власності за умови, що такі обмеження та винятки не створюють істотних перешкод для нормальної реалізації майнових прав інтелектуальної власності та здійснення законних інтересів суб'єктів цих прав.
3. Майнові права інтелектуальної власності можуть відповідно до закону бути вкладом до статутного капіталу юридичної особи, предметом договору застави та інших зобов'язань, а також використовуватися в інших цивільних відносинах.

Цивільний кодекс України

Стаття 425. Строк чинності прав інтелектуальної власності

1. **Особисті немайнові права** інтелектуальної власності **є чинними безстроково**, якщо інше не встановлено законом.
2. **Майнові права** інтелектуальної власності **є чинними протягом строків**, встановлених цим Кодексом, іншим законом чи договором.
3. ...

Цивільний кодекс України

Стаття 426. Використання об'єкта права інтелектуальної власності

1. Способи використання об'єкта права інтелектуальної власності визначаються цим Кодексом та іншим законом.
2. Особа, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності, може використовувати цей об'єкт на власний розсуд, з додержанням при цьому прав інших осіб.
3. Використання об'єкта права інтелектуальної власності іншою особою здійснюється з дозволу особи, яка має виключне право дозволяти використання об'єкта права інтелектуальної власності, крім випадків правомірного використання без такого дозволу, передбачених цим Кодексом та іншим законом.
4. Умови надання дозволу (видачі ліцензії) на використання об'єкта права інтелектуальної власності можуть бути визначені ліцензійним договором, який укладається з додержанням вимог цього Кодексу та іншого закону.

Цивільний кодекс України

Стаття 427. Передання майнових прав інтелектуальної власності

- 1. Майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані відповідно до закону повністю або частково іншій особі.**
2. Умови передання майнових прав інтелектуальної власності можуть бути визначені договором, який укладається відповідно до цього Кодексу та іншого закону.

Стаття 428. Здійснення права інтелектуальної власності, яке належить кільком особам

- 1. Право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам спільно, може здійснюватися за договором між ними. У разі відсутності такого договору право інтелектуальної власності, яке належить кільком особам, здійснюється спільно.**

Цивільний кодекс України

Стаття 429. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору

- 1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт.** У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати юридичній або фізичній особі, де або у якої працює працівник.
- 2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором.**
- 3. Особливості здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, можуть бути встановлені законом.**

Цивільний кодекс України

Стаття 430. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням

1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта.
У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати замовникові.
2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належать творцеві цього об'єкта та замовникові спільно, якщо інше не встановлено договором.

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 1. Визначення термінів

- **автор** - фізична особа, яка своєю творчою працею створила твір;
- **відтворення** - виготовлення одного або більше пимірників твору, відеограми, фонограми в будь-якій матеріальній формі, а також їх запис для тимчасового чи постійного зберігання в електронній (у тому числі цифровій), оптичній або іншій формі, яку може зчитувати комп'ютер;
- **репрографічне відтворення (репродукування)** – факсимільне відтворення у будь-якому розмірі (у тому числі збільшеному чи зменшеному) оригіналу письмового чи іншого графічного твору або його примірника шляхом фотокопіювання або іншими подібними способами, крім запису в електронній (у тому числі цифровій), оптичній чи іншій формі, яку зчитує комп'ютер;

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

- **розповсюдження об'єктів авторського права** і (або) суміжних прав - будь-яка дія, за допомогою якої об'єкти авторського права і (або) суміжних прав безпосередньо чи опосередковано пропонуються публіці, в тому числі доведення цих об'єктів до відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до цих об'єктів з будь-якого місця і в будь-який час за власним вибором;
- **службовий твір** - твір, створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем;
- **цитата** - порівняно короткий уривок з літературного, наукового чи будь-якого іншого опублікованого твору, який використовується, з обов'язковим посиланням на його автора і джерела цитування, іншою особою у своєму творі з метою зробити зрозумілішими свої твердження або для посилання на погляди іншого автора в автентичному формулюванні;

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 5. Застосування правил міжнародного договору

Якщо чинним міжнародним договором, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що містяться в законодавстві України про авторське право і суміжні права, то застосовуються правила міжнародного договору.

Стаття 6. Права іноземних осіб та осіб без громадянства

Іноземні особи та особи без громадянства, відповідно до міжнародних договорів чи на основі принципу взаємності, мають однакові з особами України права, передбачені цим Законом.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 435. Суб'єкти авторського права

1. Первинним суб'єктом авторського права є автор твору. За відсутності доказів іншого автором твору вважається фізична особа, зазначена звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору (презумпція авторства).
2. Суб'єктами авторського права є також інші фізичні та юридичні особи, які набули прав на твори відповідно до договору або закону.

Закон

Стаття 7. Суб'єкти авторського права

Суб'єктами авторського права є автори творів, зазначених у частині першій статті 8 цього Закону, їх спадкоємці та особи, яким автори чи їх спадкоємці передали свої авторські майнові права.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 433. Об'єкти авторського права

1. Об'єктами авторського права є твори, а саме:
- 1) літературні та художні твори, зокрема: романи, поеми, статті та інші письмові твори; лекції, промови, проповіді та інші усні твори; драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні, інші сценічні твори; музичні твори (з текстом або без тексту); аудіовізуальні твори; твори живопису, архітектури, скульптури та графіки; фотографічні твори; твори ужиткового мистецтва; ілюстрації, карти, плани, ескізи і пластичні твори, що стосуються географії, топографії, архітектури або науки; переклади, адаптації, аранжування та інші переробки літературних або художніх творів; збірники творів, якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;
  - 2) комп'ютерні програми;
  - 3) компіляції даних (бази даних), якщо вони за добором або упорядкуванням їх складових частин є результатом інтелектуальної діяльності;
  - 4) інші твори.

Закон

Стаття 8. Об'єкти авторського права

1. Об'єктами авторського права є твори у галузі науки, літератури і мистецтва, а саме:
- 1) літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);
  - 2) виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
  - 3) комп'ютерні програми;
  - 4) бази даних;
  - 5) музичні твори з текстом і без тексту;
  - 6) драматичні, музично-драматичні твори, пантоміми, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки;
  - 7) аудіовізуальні твори;
  - 8) твори образотворчого мистецтва;
  - 9) твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;
  - 10) фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії;
  - 11) твори ужиткового мистецтва, у тому числі твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, ливарства, з художнього скла, ювелірні вироби тощо;
  - 12) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топографії, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;
  - 13) сценічні обробки творів, зазначених у пункті 1 цієї частини, і обробки фольклору, придатні для сценічного показу;
  - 14) похідні твори;
  - 15) збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за добором, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини;
  - 16) тексти перекладів для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів;
  - 17) інші твори.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

2. **Твори є об'єктами авторського права без виконання будь-яких формальностей** щодо них та незалежно від їх завершеності, призначення, цінності тощо, а також способу чи форми їх вираження.
3. **Авторське право не поширюється на ідеї, процеси, методи діяльності або математичні концепції як такі.**

Закон

2. Охороні за цим Законом підлягають всі твори, зазначені у частині першій цієї статті, як оприлюднені, так і не оприлюднені, як завершені, так і не завершені, незалежно від їх призначення, жанру, обсягу, мети (освіта, інформація, реклама, пропаганда, розваги тощо).
3. Передбачена цим Законом правова охорона **поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані у творі.**

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 434. Твори, які не є об'єктами авторського права

1. Не є об'єктами авторського права:
  - 1) акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування (закони, укази, постанови, рішення тощо), а також їх офіційні переклади;
  - 2) державні символи України, грошові знаки, емблеми тощо, затверджені органами державної влади;
  - 3) повідомлення про новини дня або інші факти, що мають характер звичайної прес-інформації;
  - 4) інші твори, встановлені законом.

Закон

Стаття 10. Об'єкти, що не охороняються

Не є об'єктом авторського права:

- а) повідомлення про новини дня або поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації;
- б) твори народної творчості (фольклор);
- в) видані органами державної влади у межах їх повноважень офіційні документи політичного, законодавчого, адміністративного характеру (закони, укази, постанови, судові рішення, державні стандарти тощо) та їх офіційні переклади;
- г) державні символи України, державні нагороди; символи і знаки органів державної влади, Збройних Сил України та інших військових формувань; символіка територіальних громад; символи та знаки підприємств, установ та організацій;
- д) грошові знаки;
- е) розклади руху транспортних засобів, розклади телерадіопередач, телефонні довідники та інші аналогічні бази даних, що не відповідають критеріям оригінальності і на які поширюється право *sui-generis* (своєрідне право, право особливого роду).

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 11. Виникнення і здійснення авторського права. Презумпція авторства

1. Первинним суб'єктом, якому належить авторське право, є автор твору.
За відсутності доказів іншого автором твору вважається особа, зазначена як автор на оригіналі або примірнику твору (**презумпція авторства**).
Це положення застосовується також у разі опублікування твору під псевдонімом, який ідентифікує автора.
2. **Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення. Для виникнення і здійснення авторського права не вимагається реєстрація твору чи будь-яке інше спеціальне його оформлення, а також виконання будь-яких інших формальностей.**
3. Особа, яка має авторське право (автор твору чи будь-яка інша особа, якій на законних підставах передано авторське майнове право на цей твір), для сповіщення про свої права може використовувати знак охорони авторського права. Цей знак складається з таких елементів:
© ім'я особи, яка має авторське право, рік першої публікації твору
Знак охорони авторського права проставляється на оригіналі і кожному примірнику твору.
4. ...
5. Суб'єкт авторського права для засвідчення авторства (авторського права) на оприлюднений чи не оприлюднений твір, факту і дати опублікування твору чи договорів, які стосуються права автора на твір, у будь-який час протягом строку охорони авторського права може зареєструвати своє авторське право у відповідних державних реєстрах.

Закон України

«Про авторське право і суміжні права»

Стаття 13. Співавторство

1. Співавторами є особи, спільною творчою працею яких створено твір.
Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить всім співавторам незалежно від того, чи утворює такий твір одне нерозривне ціле або складається із частин, кожна з яких має самостійне значення.
Відносини між співавторами визначаються угодою, укладеною між ними.
Право опублікування та іншого використання твору в цілому належить всім співавторам.
Якщо твір, створений у співавторстві, утворює одне нерозривне ціле, то жоден із співавторів не може без достатніх підстав відмовити іншим у дозволі на опублікування, інше використання або зміну твору.
У разі порушення спільного авторського права кожен співавтор може доводити своє право в судовому порядку.
2. Якщо твір, створений у співавторстві, складається з частин, кожна з яких має самостійне значення, то кожен із співавторів має право використовувати створену ним частину твору на власний розсуд, якщо інше не передбачено угодою між співавторами.
3. Співавторством є також авторське право на інтерв'ю.
Співавторами інтерв'ю є особа, яка дала інтерв'ю, та особа, яка його взяла.
Опублікування запису інтерв'ю допускається лише за згодою особи, яка дала інтерв'ю.
4. **Винагорода за використання твору належить співавторам у рівних частках, якщо в угоді між ними не передбачається інше.**

Цивільний кодекс України

Стаття 436. Співавторство

- 1. Авторське право на твір, створений у співавторстві, належить співавторам спільно,** незалежно від того, становить такий твір одне нерозривне ціле чи складається з частин, кожна з яких може мати ще й самостійне значення. Частина твору, створеного у співавторстві, визнається такою, що має самостійне значення, якщо вона може бути використана незалежно від інших частин цього твору.
2. Кожен із співавторів зберігає своє авторське право на створену ним частину твору, яка має самостійне значення.
- 3. Відносини між співавторами можуть бути визначені договором. У разі відсутності такого договору авторське право на твір здійснюється всіма співавторами спільно.**

Стаття 437. Виникнення авторського права

1. Авторське право виникає з моменту створення твору.
2. Особа, яка має авторське право, для сповіщення про свої права може використовувати спеціальний знак, встановлений законом.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 438. Особисті немайнові права автора

1. Автору твору належать особисті немайнові права, встановлені статтею 423 цього Кодексу, а також право:
  - 1) вимагати зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору, якщо це практично можливо;
  - 2) забороняти зазначення свого імені у зв'язку з використанням твору;
  - 3) обирати псевдонім у зв'язку з використанням твору;
  - 4) на недоторканність твору.

Закон

Стаття 14. Особисті немайнові права автора

1. Автору належать такі особисті немайнові права:
  - 1) вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення належним чином імені автора на творі і його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо;
  - 2) забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, якщо він як автор твору бажає залишитись анонімом;
  - 3) вибирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені автора на творі і його примірниках і під час будь-якого його публічного використання;
  - 4) вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора.
2. **Особисті немайнові права автора не можуть бути передані (відчужені) іншим особам.**

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 440. Майнові права інтелектуальної власності на твір

1. Майновими правами інтелектуальної власності на твір є:
  - 1) **право на використання твору;**
  - 2) **виключне право дозволяти використання твору;**
  - 3) **право перешкоджати неправомірному використанню твору, в тому числі забороняти таке використання;**
  - 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.
2. **Майнові права на твір належать його авторіві, якщо інше не встановлено договором чи законом.**

Закон

Стаття 15. Майнові права автора

1. До майнових прав автора (чи іншої особи, яка має авторське право) належать:
  - а) виключне право на використання твору;**
  - б) виключне право на дозвіл або заборону використання твору іншими особами.**Майнові права автора (чи іншої особи, яка має авторське право) можуть бути передані (відчужені) іншій особі згідно з положеннями статті 31 цього Закону, після чого ця особа стає суб'єктом авторського права.
2. Виключне право на використання твору автором (чи іншою особою, яка має авторське право) дозволяє йому використовувати твір у будь-якій формі і будь-яким способом.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 441. Використання твору

1. Використанням твору є його:
  - 1) опублікування (випуск у світ);
  - 2) відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі;
  - 3) переклад;
  - 4) переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни;
  - 5) включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо;
  - 6) публічне виконання;
  - 7) продаж, передання в найм (оренду) тощо;
  - 8) імпорт його примірників, примірників його перекладів, переробок тощо.
2. Використанням твору є також інші дії, встановлені законом.

Закон

3. Виключне право автора (чи іншої особи, яка має авторське право) на дозвіл чи заборону використання твору іншими особами дає йому право дозволяти або забороняти:

- 1) відтворення творів;
- 2) публічне виконання і публічне сповіщення творів;
- 3) публічну демонстрацію і публічний показ;
- 4) будь-яке повторне оприлюднення творів, якщо воно здійснюється іншою організацією, ніж та, що здійснила перше оприлюднення;
- 5) переклади творів;
- 6) переробки, адаптації, аранжування та інші подібні зміни творів;
- 7) включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій тощо;
- 8) розповсюдження творів шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або шляхом здавання в майновий найм чи у прокат та шляхом іншої передачі до першого продажу примірників твору;
- 9) подання своїх творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця і у будь-який час за їх власним вибором;
- 10) здавання в майновий найм і (або) комерційний прокат після першого продажу, відчуження іншим способом оригіналу або примірників аудіовізуальних творів, комп'ютерних програм, баз даних, музичних творів у нотній формі, а також творів, зафіксованих у фонограмі чи відеограмі або у формі, яку зчитує комп'ютер;
- 11) імпорт примірників творів.

Цей перелік не є вичерпним.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 443. Використання твору за згодою автора

1. Використання твору здійснюється лише за згодою автора, крім випадків правомірного використання твору без такої згоди, встановлених цим Кодексом та іншим законом.

Стаття 445. Право автора на плату за використання його твору

1. Автор має право на плату за використання його твору, якщо інше не встановлено цим Кодексом та іншим законом.

Закон

5. За винятком випадків, передбачених статтями 21-25 цього Закону, автор (чи інша особа, яка має авторське право) має право вимагати виплати винагороди за будь-яке використання твору.

...

Кабінетом Міністрів України можуть установлюватися мінімальні ставки авторської винагороди та порядок їх застосування.

6. Обмеження майнових прав, встановлені статтями 21-25 цього Закону, здійснюються за умови, що вони не завдаватимуть шкоди використанню твору і не обмежуватимуть безпідставно законні інтереси автора.

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 446. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір

1. **Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір спливає через сімдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком смерті автора чи останнього із співавторів, який пережив інших співавторів, крім випадків, передбачених законом.**

Стаття 447. Правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір

1. **Після закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір він може вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою, за винятками, встановленими законом.**

Закон

Стаття 28. Строк дії авторського права

1. Авторське право на твір виникає внаслідок факту його створення і починає діяти від дня створення твору.
2. Авторське право діє протягом усього життя автора і 70 років після його смерті, крім випадків, передбачених цією статтею.
4. Авторське право на твори, створені у співавторстві, діє протягом життя співавторів і 70 років після смерті останнього співавтора.
10. Особисті немайнові права автора, передбачені статтею 14 цього Закону, охороняються безстроково.

Стаття 30. Перехід творів у суспільне надбання

1. Закінчення строку дії авторського права на твори означає їх перехід у суспільне надбання.
2. **Твори, які стали суспільним надбанням, можуть вільно, без виплати авторської винагороди, використовуватися будь-якою особою, за умови дотримання особистих немайнових прав автора, передбачених статтею 14 цього Закону.**

АВТОРСЬКЕ ПРАВО

ЦКУ

Стаття 429. Права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору

1. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт. У випадках, передбачених законом, окремі особисті немайнові права інтелектуальної власності на такий об'єкт можуть належати юридичній або фізичній особі, де або у якої працює працівник.
2. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором.
3. Особливості здійснення майнових прав інтелектуальної власності на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, можуть бути встановлені законом.

Закон

Стаття 16. Авторське право на службові твори

1. Авторське особисте немайнове право на службовий твір належить його автору.
2. Виключне майнове право на службовий твір належить роботодавцю, якщо інше не передбачено трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.
3. За створення і використання службового твору автору належить **авторська винагорода**, розмір та порядок виплати якої встановлюються трудовим договором (контрактом) та (або) цивільно-правовим договором між автором і роботодавцем.